

ELŐDÖK NYOMDOKAIN

Szokolay Sándor névadó emléktábla-avatás Békésen

Békés városában, ebben a fővárostól távol eső, Körösök-menti településen mindig történik valami, ami nem csak helyi érdeklődésre tarthat számot. Egykoron, az akkor még békési, nagyközségi tanács hozzájárulásával, a közelben fekvő Tarhoson hozta létre Gulyás György, neves karnagy-pedagógus a híressé vált Énekiskoláját. A vidék tehetséges gyermekei számára a háború alatt kifosztott Wenckheim-kastélyban, hihetetlen erőfeszítéssel és megszállottsággal teremtett zenei továbbtanulási lehetőséget 1946-1954-ig, ám fantasztikus eredményeik ellenére egy tollvonással megszüntették az ott tanuló diákok „földi paradicsomát.” Mára az ott nevelkedett tanulókból Kossuth- és Liszt-díjas zeneszerzők, hangszeres művészek, karvezetők, ének- és zenetanárok váltak, akik műveikkel, művészetükkel és tanításukkal a „tarhosi szellemiséget”, a közös éneklésre épülő zenei nevelés, a kodályi örökség hagyományát hirdetik. *Szokolay Sándor, Bozay Attila, Mező Imre, Mezei Erika, Tarjáni Ferenc, Mező László, Bartalus Ilona, Mező Judit, Monoki Lajos, Sebestyenné Farkas Ilona, Rozgonyi Éva, Béres Károly, Fejes Antal, Kerényi Sándor* neve mellett hosszan lehetne sorolni a zeneiskola igazgatókat, tanárokat itthon és külföldön, akik mind Tarhoson nevelkedtek, és munkásságukkal ma is felvállalják jövőt építő küldetésüket.

Az örökké nyughatatlan és alkotó iskolaalapító 1976-ban ismét a békésieket kereste fel, hogy az Énekiskola emlékére, évente visszatérő zenei napokat rendezzenek Békésen és Tarhoson. Az 1953-ban Kodály által felavatott, s az ott nevelkedett diákok bevonásával épített Zenepavilon ideális helyszín lett a júniusi rendezvények, koncertek, országos hangszeres versenyek, karvezetői mesterkurzusok, vonószene-kari táborok, nyelvművelők számára. A nyár első hónapjában zenétől lett hangos a környék, a tarhosi őspark és Békés városa. Nemzetközi hírnű professzorok, karmesterek, szólisták és együttesek klasszikus értékrendű műsora vonzotta a megyei települések lakóit, akik zsúfolásig megtöltötték a tarhosi Zenepavilon ideális akusztikájú koncerttermét. Az ország első komolyzenei rendezvénye a sikeres évek során fesztivállá vált. Ez elsősorban Gulyás György művészeti vezető töretlen „magyarság-konceptiójának”, nemzeti értékeink megőrzésének és az elképzeléseit segítő, zenei szakemberek, intézmények együttműködésének volt köszönhető.

1978 – nyitókoncert Gulyás György vezényletével

1982 – Kodály születésének 100. évfordulója

Az Énekiskola azóta Magyar Örökség-díjat kapott, majd bekerült a Nemzeti Értéktárba. Az egykori tarhosiak éves találkozójának idei programjait a Békés-tarhosi Zenebarátok Körének pályázatára a Nemzeti Együttműködési Alap, a Miniszterelnökség és a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. támogatta. Gulyás György ezt már nem érthette meg. Szakmai utódai hozzá hasonló lelkesedéssel viszik tovább a stafétát, folytatják művészeti vezetőként, a baráti kör elnökeként, kórustalálkozó, táborok szervezőiként a megkezdett utat. Szervezik a Békés-tarhosi Zenei Napok évente megújuló rendezvényeit, elődeik nyomdokán haladva őrzik a hagyományt, és színes programokkal bővítik a palettát a zeneszerető közönség örömeire. A tarhosi őspark új tulajdonosai, Matyi István és felesége készségesen együttműködnek a közös célok megvalósítása érdekében Békés város vezetőivel.

Az idei, 46. zenei napok előfutára június 7-én volt, **az országban elsőként a Szokolay Sándor Alapfokú Művészeti Iskola névadási ünnepsége Békésen.** Gulyás György mindig is „tarhosi unokának” nevezte a város főterén álló zeneiskolát, melynek alapító igazgatója, a szintén tarhosi diák *Fejes Antal* és lelkes tantestülete országos hírűvé tette - tanulmányi eredményeik és zenei napos munkásságuknak köszönhetően - az intézményt. Nem mindennapi esemény tanúi lehettek az érdeklődők azon a verőfényes délelőttön, mikor a Kossuth-díjas zeneszerző családtagjai és Békés város vezetőinek jelenlétében megszólalt a tarhosi fanfár.

Kodály Zoltán Nagyszalontai köszöntőjének ismert témáját Szokolay Sándor hangszerelésében a művészeti iskola fúvós-együttese játszotta, ahogyan mindig a zenei napok rendezvényei előtt. A Himnusz a Városi Ifjúsági Fúvósenekar előadásában, *Bagoly László*, az iskola igazgatója, a zenei napok művészeti vezetője vezényletével hangzott fel.

Kálmán Tibor, Békés város polgármesterének üdvözlő szavait követően a Gyulai Tankerületi Központ igazgató asszonya, *Teleki-Szávai Krisztina* mondott emléktábla-avató beszédet. Szíves hozzájárulásával elhangzott gondolataiból idézünk:

„Ahogy készülődtem e napra, az elmúlt néhány esztendőnk, különösen a Szokolay Sándor Alapfokú Művészeti Iskola megszületésének időszaka járt eszemben, az ismert mondatok a Könyvek könyvéből, a Bibliából:

„Minden emberi cselekvésnek megvan az ideje, amit Isten tesz, az megáll. Ideje van a kövek elhordásának és ideje van a kövek begyűjtésének. Ami most történik, régen megvan, és ami következik, immár megvolt, és az Isten visszahozza mindazt, ami elmúlt...”

Olyan egyszerűek és magától értetődőek ezek a mondatok, s talán éppen ezért is lenyűgözőek. mert mi szükségeltetett ahhoz, hogy a Szokolay Sándor Alapfokú Iskola megszülessék 2000-ben? **A múltja**, hiszen a Békési Zeneiskola 1965 szeptemberében kezdte meg működését az Ady utca 4. szám alatti épületben, 8 pedagógussal és 125 tanulóval.

Az 1976-ban első alkalommal megrendezésre került Békés-tarhosi Zenei Napok rendezvénysorozat, amelynek minőségi megvalósításában a művészeti iskola tanárai és tanulói azóta is tevékenyen részt vesznek. A hangszeres oktatás mellé a néptánc szegődött társul, s az iskola testülete nemcsak Békésen, hanem a környező településeken is hosszú évtizedeken át száz és száz gyermek számára biztosította a művészeti nevelést. Magas szakmai színvonalon, elhivatottan és szeretettel. Kapcsolódva települések, kisebb, nagyobb közösségek közművelődésének vérkeringésébe, táplálva lüktetését folyton megújuló erővel. Köszönöm a Szokolay Sándor Alapfokú Művészeti Iskola közösségének, hogy **építve a múltat, őrizve a hagyományokat, tanít és tanul a jelenben, együtt formálva a közös jövőt...**”

„... S miből táplálkozik, miből sarjad mindez? **Megingathatatlan, szilárd bástya tartja:** az iskola névadója, Szokolay Sándor Kossuth- díjas zeneszerző, aki annak a szellemiségnek, azoknak az értékeknek, cselekedeteknek és emlékeknek erőteljes és igaz elegyét adja nekünk e mai ünnep pillanataiban, amely a mindennapokban az iskola életét, a közösség gondolkodását és munkáját határozza meg. Szokolay Sándor, az egykori Énekiskola legtehetségesebb diákja, akit a múltja ide, Békésbe köt, akinek jelene a nagyvilág. Munkásságát a zene értő szeretetének, lelket és szellemet, az egész embert tápláló életörömeinek, a muzikalitásban való teljesség megélésének továbbörökítése határozta meg. Akinek nevével a homlokán most egy egész nemzetre tárja ki kapuit az iskola.

Nemes a feladat, büszke s becses a felelősség. Szokolay Sándor ékes hagyatékából kottázni mindenkor a jövőndőt.

Hálásan köszönöm névadónk családjának, hogy abban az örömben és megtiszteltetésben részesítettek mindannyiunkat, hogy az új művészeti iskola a hazai és nemzetközi zenei életben is elismert és nagyra tartott, Kossuth-díjas zeneszerző, Szokolay Sándor nevét viselheti.

Aki „dal volt a csöndben, zajban hallgatás, időben jel. Zordércű tömb. Több és különb, mindenkor tanító” s zenében lélegző lélek. Köszönöm, hogy ma együtt élhettük meg az ünnep örömét, és együtt valóra válthattuk mindannyiunk közös álmát.”

Az avatóbeszéd hallatán férjemmel egy réges-régi hangulat képe lopódzott szemünk elé. Valahol, a távolban, ugyanezen település poros, sokszor sártengeres utcájában a földszintes, öreg ház udvarát megtöltő tömeg, szülők, gyerekek, megyei és községi vezetők, díszvendégek sokasága. A szeptemberi verőfényben ugyanígy zászlók lobogtak, az arcokon örömpír és beteljesüléssel párosult izgalom. Egy várva várt zeneiskola születésének felejthetetlen pillanatai. Mindez 1965-ben...

Az élet óriási ajándéka, hogy sok évtized elteltével akkor és most is jelen lehettünk e két jeles alkalmon. Az egykori zeneiskola alapító tanárkollégái közül, a mulandóság kérlelhetetlen törvénye miatt fájó, már többen hiányoztak az ünnepről...! Ám, itt serénykedtek szervező, tevékeny munkájukkal az utódok, akikkel együtt éltük végig az itt töltött, több mint negyven esztendő történetét. Örömeiket, küzdelmeket, sikereket egyaránt.

Az ünnepség legmeghatóbb pillanata az emléktábla leleplezése volt. Tisztelgés és néma főhajtás a névadó Szokolay ars poétikájának márványba vésett üzenete előtt:

„A NEVELÉS IGAZI LEHETŐSÉGE AZ ÉLMÉNY”

Szokolay Orsolya zárszavában édesapja nyilatkozatát erősítette, a békés-tarhosi Énekiskolát, a „tarhosi csodát”, amit a zeneszerző „élményiskolának” nevezett. Köszönte, hogy Békésen ilyen hűséggel őrzik az emléket, és közvetítik szellemiségét az ifjú nemzedékek felé.

A Szózat hangjai után az iskola emeleti koncerttermében versenygyőztes zeneiskolások egy Szokolay művet játszottak, majd *Fejes Antal*, tarhosi iskolatársával közös emlékeit idézte fel a hallgatóságnak. A zeneszerző irányt mutató hitvallásáról szólt, mely mindvégig példa marad az Őt ismerők és tisztelői számára. A zenei napok során számos alkalommal lehettek együtt a békésiek a Corvin-lánc kitüntetettjével, zenekari átiratait a tarhosi vonósszenekari tábor fiataljai mindig sikerrel játszották. Szokolay Sándor I. szimfóniája 70. születésnapja tiszteletére szólalt meg a zenei napok nyitókoncertjén, 2001-ben a békési Művelődési Központban. Elismerő sorai a zeneiskola egyik vendégkönyvében olvashatók: „*Amit Békés, Tarhosért tesz, az több, mint példa! Nemzeti tett!*”

Az emlékezést Szokolay Sándor „Merengés” és „Tarhosi Szonatina” c. művei követték Szokolay Ádám fuvolaművész és ifj. Szokolay Ádám tolmácsolásában. A fiatal zongoraművész szólóműsorával is lenyűgözte a koncert közönségét. A „Szonatina zongorára” előadása és a „Vérnász-szvit” zongorára komponált tételei káprázatos technikával és mély átéléssel tanúskodtak a szeretett nagyszülő szándékáról: „*Nem jelentős zenét szeretnék írni életemben, hanem szépet és igazat.*” Mi sem bizonyítja ennek maradandóságát jobban, hogy az ünnepi koncert közönsége szünni nem akaró vastappsal köszönte meg a felejthetetlen élményt.

A példásan megrendezett ünnepség után nehezen akaródzott búcsúzkodni. Szokolay Ádám elárulta, hogy édesapjuk nagyon humoros, viccelődő ember volt, a családjában mindig jókedvet sugárzott. Unokája, a zongoraművész Ádám inkább a zenéjén keresztül kapcsolódott hozzá, és kötött vele örök szövetséget. A művészeti iskola falain egyre szaporodó fényképek között egy hatalmas tablón premier plánban látható Szokolay Sándor utolsó békés-tarhosi látogatásának emlékfotója. Mosolya felejthetetlen, mint a verseny-győztes fiataloké és az innen kikerült hírességeké a „Büszkeségeink” között!

„Hálás szívvel és köszönettel éltük meg a Szokolay Sándor Alapfokú Művészeti Iskola emléktábla avatását! Hűségesen őrzitek Édesapám szellemiségét, és a szívetekben tovább örökítve él pontosan az a közvetlen, önzetlen, vidám és „Homo ludens”, aki Ő volt!

Itt és MOST velünk van, és tovább él az Örökkévalóságban.

Hálás szívvel: Szokolay Orsolya, Ádám és családja”

A névadó zeneszerző családjának emlékkönyvi bejegyzését bárki olvashatja eredetiben, ha a zenei napok következő nyarán ellátogat Békésre, ahol mindig szeretettel várják a vendégeket!

Lejegyezte: Fejesné Pálffy Zsuzsa
a Békési Zeneiskola ny. zongoratanára

A fotókat Virág István és Bagoly László készítette,
valamint a zeneiskola archívumából valók.